

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XXXIII. Si postquam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

temporalia in bonum ecclesie præstanda cōstituantur, vt militares, hospitales. De illis ait hīc Bonifac. quōd eorum laici conuersi, tametsi & ipsi veri Religiosi sint, si tria substantialia vota secundū Ordinis regulam edant, vt dixi lib. 1. tr. 5. p. 2. c. 5. n. 4. tamen ad electionem, & alios actus Capitulares vnā cum professis admittendi non sint. Excipe eum Innoc. in cap. 2. de Institut. Gl. hīc ver. electionibus, nisi in aliquo Monasterio per diuturnam consuetudinem ius Capitulare præscripserit. Neq; enim huic præscriptioni obstat c. Massana, 56. extrā, hoc tit. vbi reprobat consuetudo hæc, si laici vnā cum clericis electionem faciant. Id enim intelligi debet de laicis secularibus, non de laicis Religiosis: nam in hos, tanquam personas ecclesiasticas, ius eligendi cadere potest.

De alijs verō Religiosis ait hīc Bonifacius, quōd laici electionem Prælati facere possint, dummodō seu expressē, seu tacitē Ordinem professi sint: Alij autem non professi repelluntur.

CAPITVLVM XXXIII.

Si postquam.

S V M M A R I V M.

1. Si contra electionem in Cathedrali, vel regulari ecclesia in scriptis ex causa probabili appelletur ad Papam, & Ordinarius pendente appellatione ad confirmationem procedat, ea inualida est, nisi appellans ab appellatione recesserit.
2. Appellatio facta ante sententiam definitiuam nō impedit processum in causa.
3. Electus appellans non tantū venire ad curiam Romanam debet, sed ibidem electionis negotium vsque ad finem prosegui. Ita decernit c. cupientes, supra eod.
4. In omni lege, etiam pœnuli, attendenda mens legislatoris, & non præcisè eius verba.
5. Idem c. cupientes, decernit, quando ap-

pellatur à confirmatione, vel alia p̄uisione.

6. Ob identitatem rationis extenditur etiam lex pœnalis, si casus specificus exempli loco adductus fuisse appareat, & dispositionem in alijs similibus locum habere.

SI contra electionem in ecclesia Cathedrali, vel regulari, cuius confirmatio ad Ordinarium pertinet, videl. Archiepiscopum, vel Episcopum, ad Sedem Apostolicam ex causa probabili (quæ si probetur, iusta reputari debet) in scriptis appelletur, & Ordinarius nihilominus procedat ad confirmationem, ea irrita est, præterquam si appellans ab appellatione recesserit.

Notat autem hīc Gl. ver. ad Sedem Apostolicam post Ioan. Monachum, n. 1. esse id specialiter constitutum in casu isto electionis ad Cathedralē, vel regularem prælaturam, si ad Sedem Apostolicam extra, vel intra iudicium appelletur. Nam alioquin appellatio facta ante sententiam definitiuam non impedit, quōd minū validè in causa procedi possit, atque expectari, num Superior, ad quem appellatur, cognita veritate, acta rescindere velit, c. non solum, 7. §. illa, de appellat. hoc lib.

S. Si verò electus.

SI electus in ecclesia Cathedrali, vel Regulari, qui propter immediatam subiectionem, vel appellationem ad Sedem Apostolicam, eō se personaliter intra mentem conferre cogitur, iuxta constitut. Nicolai III. in c. cupientes, 6. hoc lib. & tit. Si inquam, is veniat quidem ad Curiam Romanam, electionis negotium prosecuturus, sed inde recedat, antequam causa finita sit, iure electionis per dictam Constitutionem cupienti, priuatus censeri debet. Quamuis enim ea, si verba præcisè spectentur, puniat tantum non venientem; tamen, si mens legislatoris, quæ ex fine cognoscenda est, attendatur, statim apparet, perinde esse, si quis veniat quidem, sed non maneat. Nam paria esse iudicantur.

antur, non venire, & cum veneris, non expectare, c. certum, 43, causa 11. q. 3.

NOTANDVM Vn. Vniuersim in omni lege, etiam poenali, præcipue attendi debet ad mentem legislatoris, & non præcisè ad verba, quibus usus est. Alioquin fraudem committimus in legem, si verba eius amplexi, contra rationabiliter intelligendam legislatoris voluntatem nitamur. l. non dubium, C. de legibus. Vide quæ dixi lib. 1. tract. 4. c. 18. num. 4.

§. Cùm autem.

T Ametsi in cit. c. Cupientes, solum mentio facta sit electionis, tamen etiam de confirmatione, (si videl. aduersus confirmationem electi, aut contra prouisionem, quæ ob eligentium negligentiam deuoluta erat, ad Sedem Apostolicam appelletur) intelligi debent, quæ ibi de veniendo, & mittendo ad Curiam dicta sunt.

NOTANDVM Vn. Ob identitatem rationis extenditur etiam lex poenalis, si appareat, casum specificum veluti exempli loco adductum fuisse, dispositionem autem etiam in alijs similibus locum habere. Cuiusmodi interpretatio in dubio à Principe fieri debet, cuius etiam est legem condere, vti constat ex l. 9. & seqq. C. de legibus, & c. inter alia, § 1. de sent. excom. ibi, vnde ius prodit, etiam interpretatio procedat.

CAPITVLVM XXXIV.

Cùm ex eo.

PARAPHRASIS.

Gregor. X. in Concil. Lugdunensi, c. licet canon, 14. hoc lib. & tit. decreuit, vt promotus ad ecclesiam parochialem intra annum à die adeptæ possessionis sacerdotium suscipere, & personaliter residere teneatur: alioquin, si intra id tempus promoveri neglexerit, absque alia monitione priuatus existat. Verùm, cùm ob hanc Constitutionem aliqui ecclesias parochiales accipere recusarent, Et cùm multi Cle-

rici essent, quibus nec patrimonium, nec beneficia alia suppetere ad studendum, docendumq; in scholis, quod in magnam iacturam, ecclesiæ vniuersalis cedere videbatur; quandoquidem ea ad fidelium instructionem ac regimen viris literatis quàm maximè indiget: His rationibus motus Bonifac. VIII. ac volens iuuare eos, qui in scientijs proficere desiderant, præsentis Constitutione permittit, vt Episcopi, ac similes Prælati cum obtinentibus ecclesias parochiales dispensare possint ad septennium, causâ studij literarum in quacunque facultate, secundùm Gloss. ver. literarum. Debent tamen intra annum à tempore obtentæ parochiæ numerandum, subdiaconatum suscipere; alioquin priuati sunt, si culpâ suâ neglexerint.

SYMMARIVM.

1. Episcopus & similes Prælati dispensare possunt cum obtinentibus ecclesias parochiales sibi subiectas, quod vsque ad septennium studendo, non teneantur ad sacerdotium promoueri; modo idonei sint ad studia, ipsq; absolutis magnum in ecclesia fructum promittant.
2. Et habet hæc facultas dispensandi etiam locum in beneficijs simplicibus v. g. Canoniatu. imò in ijs ea facultas ultra septennium extendi potest.
3. Durante septennio debet in beneficijs curatis, & ijs, quæ personale seruitium requirunt, vt Capellania, idoneus Vicarius constitui, cui congrua sustentatio ex prouentibus ecclesiæ designetur.
4. Elapso septennio debet dispensatus intra annum sequentem promoueri ad sacerdotium.

NOTANDVM I. Magnus in iure studentium fauor est, & multa priuilegia studentibus concessa propter utilitates, quæ exinde in ecclesiam proueniunt. De his vide Horatium Lutium tract. de priuileg. Scholarium.